

ELS ARBRES I EL BOSC

Quan li van comentar que es preparava un Any Llull, diuen que va exclamar: «Només un?» L'anècdota, que no puc assegurar que sigui certa, i per això mantinc en l'anonimat, me la van explicar atribuïda a un dels artistes catalans que coneix millor la pròpia tradició i que, segurament per això, ha estat sempre dels més innovadors. No hi ha dubte que parlar de Llull és, encara ara, parlar d'un bosc espès, ple d'arbres i travessat per camins massa poc fressats, on sempre hi ha racons per descobrir.

Ramon Llull és un autor fonamental del pensament i de la literatura en català. Aquest fet no impedeix que sigui, alhora, una de les veus més originals i personals que mai s'hagin expressat en aquesta llengua. N'és tant, d'original, que en l'àmbit literari, i segons com també en el del pensament, ha generat més interès i admiració que seguidors. Un interès que s'ha estès, al llarg dels set segles que ens en separen, per una geografia que supera àmpliament les fronteres de la llengua.

Si es tractava d'assolir-ne una comprensió absoluta, estable i confortable, amb un any no n'hi hauria hagut prou. Tampoc amb uns quants més. Però aquest no era l'objectiu de la commemoració. L'Any Llull havia d'acostar-lo al seu públic, poc familiaritzat amb la seva producció, per la qual des d'altres instàncies educatives i culturals s'ha tendit a passar com gat sobre brases, i aconseguir que deixés de ser aquell referent boirós i, potser, una mica incòmode amb què de vegades se l'ha identificat.

Afortunadament, gràcies a l'impuls d'una gran quantitat d'iniciatives molt diverses, fetes amb la màxima implicació, s'ha reduït, ho crec sincerament, la distància amb què era percebut. Ara només caldria que Llull i la tradició en què s'inscriu assolissin en la vida de tots plegats una presència més constant, també més natural, de manera que l'esforç desenvolupat per tanta gent al llarg de l'Any no esdevingués un arbre sense fruit.

Joan Santanach, comissari de l'Any Llull